

Kortere anmeldelser

DICK HARRISON: *The Age of Abbesses and Queens. Gender and political culture in early medieval Europe.* Nordic Academic Press, Lund 1998. 440 s incl index.

Dick Harrison er en ung historiker med fart på. Indenfor få år har han udgivet flere bøger, primært indenfor mentalitetshistorie og kulturhistorie. Med den her relevante bog har han sat sig det mål at undersøge, hvorvidt der fandtes en særlig kvindelig politisk kultur i tidlig europæisk middelalder, ud fra den betragtning, at anlæggelse af et kønsperspektiv kan føre til ny indsigt i politik, ligesom begrebet køn kan vinde ved at blive baseret på studier i politisk kultur. Et andet formål er at kaste nyt lys over periodens mentalitet.

Bogens tre hoveddele er et teoretisk og historiografisk afsnit, en analysedel, og en konkluderende diskussion. I det analyserende hovedafsnit gennemgås en række historiografiske og hagiografiske tekster fra 6.-8. århundrede, hentet fra det frankiske, angelsaksiske og germanske Vesteuropa, bl.a. fra Gregor af Tours, Beda og Paulus Diaconus.

Harrisons konklusion er, at kvinder i disse samfund havde en særlig kultur som politikere, fortrinsvis på grund af de helt forskellige forudsætninger mænd og kvinder havde i datidens patriarkalske samfund. Mænd begynder deres karriere med at have eller få tildelt magt, hvorimod kvinder må kæmpe både for at få den og for at beholde den. Kvinders største ressource var deres evne til at føde, især sønner.

Kvindefremstillingen i teksterne analyseres ud fra den betragtning, at stereotyper kan sige noget om samfundet og afkodes for politiske holdninger. En stereotyp kan være et vindue, der giver kik ind i mentaliteten. De fremanalyserede kvindebilleder forklares dels ud fra den politiske virkelighed, dels ud fra forfatterens mentalitet og holdning til kvinder som aktører i det politiske spil. Når kvinder f.eks. beskrives som seksuelt grådige eller som onde rådgivere og stedmødre, er forklaringen, at kvindernes adgang til magt oftest var afhængig af deres erotiske tiltrækningskraft.

Bogen har mange gode sider. Den er velskrevet, informativ med mange velvalgte citater. Harrison har ikke så meget til overs for tidligere forskning på feltet. Jeg savner hos ham klarhed over, hvilken læser han har i tankerne? Hans oplagte fortælleglæde, de fine gengivelser af det middelalderlige stof kan gavne nyttilkomne til feltet, men de er lovlig brede for forskere, og de sidste vil næppe være tilfredse med hans forskningsdebat. Bogens problemstilling er meget ambitiøs, omfattende og generel – og ikke et ondt ord om det – men analyserne af de udvalgte kilder fører ikke til væsentlig ny indsigt i forholdet køn og magt. Dog, bogens forsøg på en ny angrebsvinkel på stoffet, dens gode iagttagelser og pointer kan bidrage til den stadige nuancering af fremstillingen af kønnets betydning i den politiske historie – og det er ikke så ringe endda.

Nanna Damsholt